

ler Mór hitközségi elnök üdvözölte Bratianu miniszterelnököt, majd dr. Fischer József intézett hozzá hosszabb beszédet, amelyben a Tarbut hivatalát ismerte. A miniszterelnök figyelemmel hallgatta végig a szónokot és válaszában hangsúlyozta, hogy az ország konszolidációjában mindig számított és számít arra a nagy értékre, melyet a zsidóság képvisel. Dr. Eisler Mátyás főrabbi, akinek a neológ hitközség képviselőjében küldtek meghívót, a bakószöntő jomkippurra való tekintettel kimentetést kért. Az esti bankettre hivatalosan meghívták a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét is, de ugyancsak az ünnep miatt dr. Fischer Tivadar kénytelen volt magát kimenteni.

Ezután az állami hivatalok küldöttjei következtek; a helyőrség tisztikara, az egyetem küldöttsége és később a gyorssegélyt kérő tisztviselők delegációja.

Földosztás Kajántón

Délfelé, a küldöttségek fogadtatása után a kormány tagjai Kajántón hajtották ki, ahol a római katolikus státus birtokaitól kisajátított földet osztották szét. Az ünnepséget Darianu esperes vezette be istentisztelettel. Azután Irván kolozsvári görögkeleti püspök, majd Hosszu szamosújvári püspök beszélt. Egy kajántói paraszti rövid néhány köszöntő szava után Bratianu miniszterelnök beszélt és kérte a parasztokat, hogy ne kapassággal és féltékenységgel műveljék földjüket, hanem szeretettel, hűséggel és az állam iránt való megbecsüléssel. Az eke szarvait Bratianu miniszterelnök, Constantinescu földmivelésügyi miniszter, Petala tábornok és egy parasztagyűlés fogták meg.

Este bankett volt, amelyen Bratianu miniszterelnök a királyra üzent poharát, utána Metes prefektus az agrárreform jelentőségéről beszélt és a minisztereket köszöntötte fel. A felköszöntő hosszú sora után a miniszterelnök újból szólásra emelkedett, aki elbuosusított híveitől és kitért a kisebbségi kérdésre. Elismerie, hogy az államnak biztosítania kell a kisebbségek kulturális fejlődését, mert egészséges fejlődés másképp el sem képzelhető.

A miniszterek hétfőn reggel visszautaztak Bukarestbe.

MEGÉRKEZETT AZ UJ POLOSKAIRTÓ!
Lakások poloska-mentesítését teljes felelősség mellett vállalja

GRÁTZ
ctmfestészeti műterme
CLUJ,
str. Saguna 16
Telefon szám 7-49

Tapéták
minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-ut.)
11-13. szám. 1365
Lakások tapétázását vállaljuk.

Eredeti gyári árban
kötött kabatok, swejterek, harisnya és keztyű
Blatt
kötött-szövött áruház
Cluj, Főtér 13.
1394

Cáfolják a bolgár forradalmat

Parasztdiktatura a baloldal ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, október 3. A fővárosba legújabbban érkezett hírek szerint Bulgáriában a tirnovoi kerületben, valamint Ruscsukban és Simlában parasztdiktatúrát léptettek életbe. A parasztok végrehajtóbizottsága elhatározta, hogy 15 000 felfegyverzett parasztot küld Filipepoliba, hogy kitérjék az ellenzék vezetőit.

A román kormányhoz érkezett más táviratok szerint Bulgária polgárháború küszöbén áll. A városi lakosság idegen katonai intervenciót kér, hogy véget vessenek a kormány által vezetett anarchiának. A nagy hatalmak s. óiai képviselői közötték kormányokkal, hogy a bolgár polgárháború kikerülhetlenné látszik. (Rador.)

Szofia, október 3. Ma délután 3 órakor nyílik meg a szobranje rendkívüli ülésraka, amely elő az egész ország nagy izgatottsággal tekint. Az ellenzék több interpellációt akar intézni a kormányhoz a legutóbbi időben előfordult önkényeskedések ügyében.

A letartóztatott volt miniszterek táviratot intéztek a szobranje elnökéhez, amelyben letartóztatásukat alkotmányellenesnek deklarálják és kérik szabadonbocsátásukat.

A rend helyreállt

Szofia, október 3. A bolgár távirat ügyönkösség jeleni: Több külföldi lap állandóan szenzációs híreket közöl egy állítólagos forradalomról. Fel vagyunk hatalmazva a tendenciózus hírek megcáfolására. A

volt miniszterek letartóztatása és a kormány megfelelő intézkedései után az országban a teljes rend helyreállott.

Románia és a moszkvai leszerelési konferencia

Páris, október 3. A lapok moszkvai értesülése alapján közlik, hogy Karakán orosz külügyi népbiztoshelyettes jegyzőket intéztek Duca román külügyminiszterhez assal az értesüléssel kapcsolatban, hogy Románia visszautasította a moszkvai leszerelési konferencián való részvételt. A jegyzékben Karakán kifejté, hogy Románia az egyetlen Oroszországgal szembeálló állam, amely a fontos konferencián való részvételt visszautasítja és csak arról győzi meg Oroszországot, hogy Románia nem akar békés szomszédai viszonyban velük élni. (A párisi lapok ezen híre valószínűtlennek látszik, miután Románia nem utasította vissza a moszkvai konferenciára szóló meghívást és már részt is vett a varsói prelimináris konferencián, amelyen a balti államok feltételeiket precizírozták.)

Bukarest, október 3. Az „Universul” írja: Tardieu kétszínűséggel vádolja Poincarét, hogy míg Angliát visszatartja a törökök elleni háborútól, ugyanakkor a francia pénzügyi bizottságtól sokmillió hitelt kér a szovjetkormány által fenyegetett keleti államok felfegyverzésére. Tardieu szerint Románia százmillió, Lengyelország és Jugoszlávia szintén 100—100 millió frankot kapnának erre a célra.

As „Universul”-nak ezt a jelentését illetékes körök a leghatározottabban megcáfolják.

Mihalache királyi audiencián

A kolozsvári miniszterjárás kulisszái mögöl. Zigre Miklós újból jelölteti magát kerületében

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári miniszterjárás tulajdonképeni célját nem lehetett megvalósítani. A földosztási parádé és a sok káros kihallgatásokon kívül a kormány erdélyi utjának tulajdonképeni célja az volt, hogy az erdélyi román intelligencia minden számottevő egyéniségével barátságos érintkezést vegyenek fel a miniszterek és ezáltal a politikai szempontok mellőzéseinek hangoztatásával, nemzetipárti vezetőkbereket is megnyerjenek a kormányhoz való részvételre. A bankettre szóló meghívót valóban minden számottevő kolozsvári románnak megküldték, de — mint jól értesült helyen mondják — a meghívottak legnagyobb része elutasította a meghívást, sőt egyesek a meghívót azszal küldték vissza, „nu se presirte” (nem jelenik meg). A békés és udvarias közeledés eme formája tehát nem járt eredménnyel, sőt a rendőrség és helyi katonai hatóságok minden rendőri és katonai intézkedést voltak kénytelenek megtenni, hogy demonstratív tüntetések ne történhessenek a kormány tagjai ellen.

A kormány tehát, amely előre láthatólag egyedül marad a koronázáson az ellenzékkel: Jorgával, Averescuval és a taksistákkal, igyekszik a kormány át szervezésével megerősíteni pozícióját. Az „Adeverul” jelentése szerint Constantinescu javadalmi miniszter állása megrendült.

A miniszter nem akarta magáévá tenni Constantinescu javadalmát a kormány át szervezéséről. Constantinescu tehát le akar mondani és külföldre szándékosk utazni. Nincsen tehát kizárva, hogy a koronázáson már át szervezett kormány vezetői az országot, amelyen Constantinescu nem lesz jelen, de lehetséges az is, hogy Bratianusk, akik jól ismerik a javadalmi miniszter politikai súlyát, deferálnak kívánságainak. Ez azonban asért ütközik akadályokba, mert a javadalmi miniszter a nemzeti párt ellen újabb eszközök akar felhasználni, nevezetesen meg akarja vonni

a kolozsvári Agrár banktól a huszonötmilliót, amelyet annakidején nem a földosztás céljaira kapott. Ebben az esetben a nemzeti pártól újabb parlamenten kívüli harcok fejlődnek ki, amelyek semmiképpen sincsenek a kormány érdekében.

Mihalache a királynál

Bukarest, október 3. Ismeretes, hogy Mihalache parasztpárti vezető kihallgatást kért a királytól, hogy kifejtse előtte pártja a koronázásról való távolmaradásának indokait. Misu udvari miniszter ma értesítette Mihalachet, hogy a király erdélyi tartózkodása miatt az audienciát eddig nem lehetett megtartani. Miután Öfelsége már visszatért Szinaiba, ma, kedden fogadja Mihalachet a Palas-kastélyban.

Mennyit kell fizetni a kisajátított földekért

A kormány elhatározta, hogy a legközelebbi napokban közli a földosztásban részvett parasztsággal, mennyit tartozik fizetni a kaptott földért. Az agrártörvény értelmében a fizetés járadék formájában lesz teljesítendő. A felosztott föld értéke tizenkét és fél millió leire rug. Nemsokára be is kell majd fizetni az első részletet, hogy az állam a kisajátításért járó összegek fizetését is megkezdhesse.

Zigre újra fel lép kerületében

Zigre Miklós dr. volt kisebbségi miniszter és André Saver dr. biharmegyei képviselő, akik a minap feltűnést kelölt nyílt levélben jelentették be a liberális pártból való kilépésüket és mandátumukról való lemondásukat, függetlenségi programmal újból felépnek kerületükben. André Saver dr. kerülete, Sialárd, jelölte Nuruclás Petru örnagyot is, aki az Averescu kormány slatt már képviselője a kerületet. Nuruclás pártokívüli demokrata programmal lép fel.

Uj sebészi eljárást talált fel egy francia sebész

Nem távolítja el a beteg szerveket, hanem fertőtleníti és rögzíti őket

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Egy fiatal párisi sebész, Jean Bouchon, szenzációs sebészi eljárása foglalkoztatja mostanában sokat Páris tudományos körét, amely, ha tényleg beválik, forradalmat jelent a sebészet terén.

Az eljárása abban áll, hogy a beteg szervet nem távolítja el, hanem bizonyos kémiai szereket alkalmaz, amelyek a szerv tökéletes kötözését, illetőleg rögzítését teszik lehetővé.

Esszállal egyrészt feleslegessé válik a oszonkítás, a megítámadott szervek eltávolítása, másrészt kikérülhetővé válik a sok kellemetlen utókövetkezmény, helyi vagy általános fertőzés, kötözési gyúladás, szövődmények, stb.

Békében ugyanis, minden operáció sikerült, de utána igen sokszor halt meg a páciens, míg az új eljárással, melyet fixodécapage-nak nevez feltalálója, a halálosági arányszám lényegesen lecsökkent.

Az impulzust a szenzációsnak mondott felfedezésre éppen a háború szolgáltatotta. A sárral, szennyel, fertőző gombák milliárdjaival borított oszaktéren, hullák és halálos sebesültek közepelet próbálta ki Jean Bouchon dr. az ő módszerét. Oly sebesülteken, akiknek porcai a szó szoros értelmében meg voltak számlálva, anélkül, hogy pillanatig habozott volna, megnyitotta a roncsolt mellkast, letörülte a vérző szerveket egy spongyával — minden késsel megérintés végzettség nélkül volt — bevarta a sebet és visszahelyezte az életfontosságú szervet.

Az így nyert eredményt tökéletesítette szantán Bouchon, felbátorodva a kedvező eredményeken, a háborút követő években, amelyről a gyakorló sebésnek is nagy elismeréssel nyilatkoztak.

A feltaláló, maga a következőképp nyilatkozott felfedezéséről egy előkelő párisi lap munkatársának:

A természet — nyomor — szerveket alkotott, hogy az életet biztosítsa és nem, hogy a sebeséket eltávolítsák egy nyisszantással. Az én módszerem kikérülhetővé teszi az operációkat és mellőzi a szerv eltávolítását azon a címen, hogy annak egy része koronán megítámadott. De az új sebészet-hez új sebészek kellenek.

Nincs szükség eután erőszakos beavatkozásokra, amelyek kockázatosak a fertőzés és gyöngeség által amaggyis fenyegetett életet.

Mindazok a sebesézek, akiket a háború tett aekkká, akik a jószerecsére utalva és hihetetlenül mostoha körülmények között keseltek hadoklöketek és látták azok csodálatos újjáéledését, eredménynyel fogják kezelni a békebeli sebeséket súlyos bántalmawoltjait is.

Doktor Bouchon — teszi még hozzá a tudósító — szinte a csodával határos mértékig tökéletesítette a fertőtlenítő eljáráshoz, az egyes sebészi fogásokat és lehetővé teszi a tüdő (tuberkulózis), máj, vese, epehólyag kötözését és gyógyítását.

Doktor Bouchon — fejezi be cikkét — hadat üzent a halálnak és szenvedésnek.

Az Uj Kelet kérdést intézett az új sebészeti eljárást illetőleg egyik hozzá közeli orvosbarátjához, aki a következőket jelentette ki:

— Előszörban meg kell jegyezmem, hogy óvatossággal kell fogadnunk minden oly „szenzáció” felfedezés és találmány hírére, amely még nem nyerte el az objektív szakkörök véleményét. Kiváltságban áll az orvosi téren. Nemsokát talált roméyeket öbrását ez fel az amaggy is meggyőző, tényleg csoda utján is gyógyulást váró szenvedők nagy tömegéből, akik szivesen kapaszkodnak minden szalmaszáiba, hanem a dolognak más veszélyes oldalja is van.

Holnap már akadáhat páciens, aki követeli az orvostól, hogy a föltétlen

indikált operációt a „fixodécapage”-re. Igy láttuk Friedmann, Y magukban véde amelyek korlátolt és nyel, de megtevé.

Érdemileg eljárás precíz, hstom, de az hogy a szerv (n. n. konz egyes rögzítő tebb alakja: a mavottak.

Utóbbi nem minden tagoknál, a koros folyamata

Be a Gömb

Budapest, Távirati Irodást intézett höz, volt a t járól és mi tény konzol elnök ezeket

— A nyajban Gömb solnám e, ho párt tagjain son és meg azzal a célz pártokban mus előtéré veszélyeztetel viselőik köz vissza. Eszer rásnak a me centráció cél akcióval sz sok vezetés menti tömörül akkor nyilván pagandát foly promittált e illetve a beo tiálása és áltá vetelések jels

— Gömb hozzájárultam hogy a megb pártok nevébe esetleges meg ter között, h tagjai között pártkoncentrá létesítése, hat

a radikáliz közős védel het cs

Másik feltétel pártkereteket tani, nesogy szuljon. Kálöz képviselők egyöntetű elje a pártfegyvele ha azok a ké a párt program telem volt az megállí podás a kormány po összetételét. N ezek a megáll pdlitikájának irányítását, ha delemre sorít sal szemben.

— Ilyen fe beszélések sike Ugy tudam, h a kereteken be vánvaló, hogy értelmet kívánt is csak

kívánatos ve oldali pártok feannáló sze to

mert ezekből os hasnot. Ha anélkül, hogy a

indikált operációt mellőzve és kezelje a „fixo-décapage”-al.

Igy láttuk ezt az Ehrlich, Steinach, Friedmann, Wattenstein és mások, — magukban véve hisznes — eljárásainál, de amelyek alkalmazási módja mégis korlátolt és individuális elbírálást igényel, de még ily esetekben sem csodaszó.

Édemléz, mintán nem ismerem az eljárás precíz részleteit, nem nyilatkozhatom, de annyit meg kell jegyeznom, hogy a s-ervek lehető megtartásának (n. n. konzervatív kezelés) és az egyes régiók eljárások elve (legismertebb alakja: a gipszkötés) rögzítő alkalmazottak.

Újabb napok a törésnél, hanem minden oly szervnél, főleg végtagoknál, amely hozzáférhető és olykor folyamatos, amelyenél a folya-

mat megállítása remélhető. Ugyane célból alkalmazták például a mellkas és tüdő indirekt rögzítését tuberkulózis folyamataknál.

Ugyanígy meg van az állandó tendencia az egyes fertőtlenítő szerek és eljárások tökéletesítésére, amely téren az újabb, évtizedben kivált a sebészet óriási eredményeket mutatott fel.

A novam Bouchon eljárásában, a belső szigerek (tüdő, máj, vese stb.) rögzítése, illetőleg kötözése volna.

Mennyiben kereshetjük ezt — ismételtem, nem tudom — de még ha sikerül is, sokáig egyedül a kés marad az ultima ratio medicorum, az orvosok utolsó eszköze, különösen amikor a helyi folyamat igen kiterjedt, vagy a daganat rosszindulatú, áttételt létesítésére hajlamos, mint a rákos folyamatoknál.

Bethlen gróf nyilatkozik a Gömbös-akcióról és a keresztény fajvédelemről

Beismeri, hogy volt fehér terror

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, október 3. A Magyar Távirati Iroda munkatársa a kérdést intézett Bethlen miniszterelnök-höz, volt-e tudomása Gömbös akciójáról és mi a véleménye a keresztény konzolidációról. A miniszterelnök ezeket mondotta:

— A nyári ülésezés utolsó napjaiban Gömbös megkérdezte, kifogásolnám-e, hogy a többi keresztény-párt tagjaival tárgyalásokat folytasson és megállapodásokat létesítsen az a célzattal, hogy a különböző pártokban megnyilvánuló radikális-mus elűzését, amely egyformán veszélyezteti őket, az érdekelt képviselők közös eljárással hártásák vissza. Eszerint ennek a közös eljárásnak a megállapítása lenne a koncentráció célja, különösen az azzal az akcióval szemben, amely a radikálisok vezetésével a baloldali parlamenti tömörülésre törekszik és ugyanakkor nyilvánvalóan tereszert propagandát folytat a politikailag kompromittált egyének rehabilitációja, illetve a bécsi szökevények amnesztálása és általában a radikális követelések jelszava érdekében.

— Gömbösnek ehhez a tervéhez hozzájárultam az a feltétellel, hogy a megbeszélések nem az egyes pártok nevében fognak lefolyni és az esetleges megállapodásokat nem pártok között, hanem a pártok egyes tagjai között kötik meg, mintán nem pártkoncentráció vagy pártszövetség létesítése, hanem

a radikálizmussal szemben való közös védelem megbeszélése lehet csak a közös cél.

Másik feltétel az volt, hogy a pártkereteket nem szabad megbontani, nosogy a pártfegyelmet meg kell tartani. Különböző pártokhoz tartozó képviselők bizonyos kérdésekben egyöntetű eljárása nincs ellentétben a pártfegyvellemmel és pártfegyvellemmel, ha azok a kérdések nem ellenkeznek a párt programjával. További feltétel volt az is, hogy az esetleges megállapodások nem érihatók sem a kormány politikáját sem pedig az önszertételt. Nem előzhatják tehát ezt a megállapodásokat a kormány politikájának befolyásolását, vagy irányítását, hanem csupán közös védelemre szorítkoznak a radikálizmussal szemben.

— Ilyen feltételek mellett a megbeszélések sikerét magam is óhajtottam. Ugy tudtam, hogy a tárgyalások ezeken a kereteken belül maradtak, bár nyilvánvaló, hogy bizonyos körök más értelemet kívántak nekik adni. Végül is csak

kívánatos volna, hogy a jobboldali pártok egyes tagjai között fennálló személyi ellentétek le-
tompuljanak,

mert ezekből csak a radikálisok használnak. Ha tehát ez a cél elérhető anélkül, hogy a konzolidációs kormány-

politika csak a legesekélyebb mértékben is módosuljon, — amire nem lenne kapható — ha másfelől ez a cél elérhető az egységes párt keretnek megbontása nélkül, — ami ellen a leg-határozottabban kellene állást foglalnom, de amit Gömbös akciója sem tervezett — ugy ezt az akció csak üdvözölni tudom, mert a meliből származó, gyakran tudatosan, sőt egyesektől tervszerűen mélyített személyi differenciák kiküszöbölése a politikai életből csak hasznára lehet a parlament konzolidációjának, hogy a politikai problémákat objektívan mérlegelhesse, amire közéletünknek nagy szüksége lenne.

— A tárgyalók fölötti igazságot egyes körökben az a körülmény is okozta, hogy a tárgyalások — véleményem szerint is — nem egészen szerencsésen a fajvédelem jelszavával indultak. Ezt a jelszót csak kevesen értik meg, de totác tudatosan félreértik és jelen esetben is a közönségnek egy része

e jelszó alatt újból a már régebről ismert ólmosbotok, pogromjelszavakat, jogrendfelborulást, szóval egy újabb antiszemita politikai hullám közlekedését sejtette.

Ezeknek a köröknek megnyugtására kötelességem kijelenteni, hogy ilyen ambíciók felüleléséhez sohasem járulok hozzá, de Gömbös akciója soha ilyet nem is tervezett. Azt, hogy én mit értek kereszténypolitika alatt, igen gyakran kifejtettem már a parlamentben és a parlamenten kívül is az szívesen, tudatosan követem és követni fogom eszentul is, tekintet nélkül a túló baloldali és a túló jobboldali elemek véleményére és tekintet nélkül arra, hogy egyes körök miképen akarják a kormány eszakeleteit és nyilatkozatait a maguk javára magyarázni vagy elkönyvelni.

— Bonyadalmak egy vers körül. Szatmárról jelentik: A város közönsége Petőfi századik születése napjának külföldi ünnepségek keretében üldorott. Szombat este a színházi előadás alatt N. Tessitori Nóra is szerepelt négy Petőfi-verssel. Utolsó ezek közül a „Csalogányok és piszirta” címűt adta elő. Maanap reggel a színházban Petőfi-művet tartottak. Vasárnap délelőtti ugyancsak a színházban N. Tessitori Nóra öltözékében várta, amíg a sor az 6 szerplésére kerül. Egyzerre csak kopogtatnak az ajtón. Két ut jelent meg, akik felszólították a művésznőt, hogy axonnal kövessék őket a rendőrségre. Itt hosszasan meghallgatták a művésznőt és megállapították, hogy a vers irrodta és szaválása miatt az előadó ellen megindulták az eljárás. N. Tessitori Nóra a rendőrségről visszatért a színházba, ahol a közönség meleg orációja közepette szaválta el Petőfi néhány szerelmi dalát.

Konstantin aranygözöse befutott a newyorki kikötőbe

Huszonötmillió aranyfrank a Themisztoklesz fenekén

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, október 3. Newyorki távirat szerint a Themisztoklesz nevű görög hajó 25.000.000 aranyfrank szállítmánnnyal befutott a brooklyni kikötőbe. Ezt az összeget a görög nemzeti bank küldte Newyorkba a Federal Reserve Bank címére. Az aranyszállítmány rendelkezése ismeretlen. A hajókapitány elmondotta, hogy Athéntól fél napi távolságra szikratávirón értesítették a hajót, hogy a kormány elrekrválta és haladéktalanul vissza kell térnie Athónba. A fővárosban a görög nemzeti bank hivatalnokainak felügyelete alatt szállították a hajóra a huszonötmillió aranyfrankot. Jól informált körök szerint az aranyszállítmányt Konstantin exkirály utasítására vitték az Egyesült Államokba.

György király helyzete megszilárdult

Bukarest, október 3. A külügyminisztériumban szerzett információk szerint a görögországi helyzet semmiféle nehé séget nem mutat fel. György király pozíciója az első napokban veszélyeztetettnek látszott, azonban most már — különösen a dinasztia többi tagjának távozása óta — konszolidálnak tekinthető.

Az új miniszterek esküdtétele után a forradalmi komité kiáltványban közölte a néppel, hogy a végrehajtó hatalom átrzált az új kormányra.

György király a forradalmi komité hozzáintézett kérdésére határozott formában azt válaszolta, hogy apjának Konstantinnak a trónról való lemondása végleges.

Az új kormány tagjai: Zainis miniszterelnök, Croicidas belügyminiszter, Politis külügy, Ganelopulis közgazdasági, Pappeicstos admirális tengerészeti, Vasilis igazságügy, Doxidos népjóléti, Siotis közoktatási, Caligas közlekedésügyi, Diomenis pénzügy és Embrykos közlekedési miniszterek. A miniszterelnök és a külügyminiszter, akik Venizelosz expozált hívei, még külföldön tartózkodnak és utban vannak hazafelé.

Venizelosz tárgyalásai

Páris, október 3. (Rador.) Venizelosz ma hosszabb tárgyalást folytatott az itt tartózkodó Pasics szerb miniszterelnökkel.

A forradalmi komité többszöri sürgelésének engedve elfogadta Venizelosz megbízatását és Londonba utazott, hogy Lloyd Georgeval és Curzonnal tárgyaljon.

London, október 3. (Rador.) Venizelosz megkezdte tárgyalásait a külügyi politika vezető személyiségeivel.

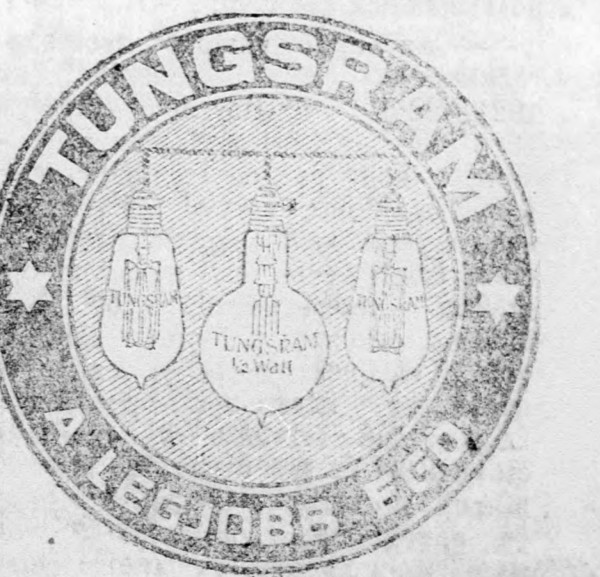
Athén, október 3. (Rador.) Hivatalos jelentés. A tráciái görög hadsereg parancsnoka, Polimonzeos tábornok jelenti: Az ellenség megsértve a szüleges zónát Stragea vidékén elfoglalta Safalalan falut és ottlávó 11 tagu őrségünket lemészárolta. Ma ellentámadásra kivetítettük a törököket a helyeségből és tovább áldözük. Az ellenség 1 tisztet és 25 katonát veszített. A mi veszteségünk 1 halott és 1 sebesült.

Román-zsidó kertváros a Karmelen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A „Herbert Samuel” Achusa társaság, mely Bukarestben székel, a következő közlésére kért fel bennünket: Társaságunk nem régen egy 1.350.000 négyzetméter kiterjedésű területet vásárolt a Karmel hogy pláóján azzal a céllal, hogy ott egy kertvárost létesítsen. Ez a komplexum 1500 drb. 919 m² es (1 dunam) részre lett felosztva s mintegy 500 személynék lett eladva. A társaság tagjainak egy része már legközelebb elkezdte a háaépítést, mások ültetvényeket csinálnak, egy harmadik rész pedig csak tavasszal akar Palesztinába letelepülni. A telek megvásárlása a mi városunkba ugyanis senkit sem kötelez arra, hogy egy meghatározott időben telepedjék ott le. Mintán számtalan megkeresés érkezik hozzánk az ország legkülönbözőbb részeitől, hogy a telekvásárlásban szintén részt akarnak venni, társaságunk vezetősége tárgyalásokba bocsájtkozott az illetékes palesztinai körökkel egy további 1.000 000 m²-es komplexum megvásárlására, mely komplexum szintén a Karmel fensikjén volna, s az országában az első már eladott 1500 résznek, ugy hogy a két komplexumon együtt létesülheszen a mi kertvárosunk. A Karmel említett fensikje, mely a föld és pálmakertekkel van körülvéve, rendkívül sok előnnyel rendelkezik. Eghajlatilag fokvése elsőrangú s a legesebb kilitás nyílik emnan az akkai öbölre, valamint Akó-Galléára. Követlen szomszédságában van továbbá Haifának, mely város hivatala van arra, hogy Palesztina legnagyobb kikötője, ipari és kereskedelmi égepontja legyen. Egy rész. 919 m² 5500 leibe kerül, azaz 1 m² 6 leibe. Hogy mindeofle telekpekulációk eljéjét vegyük, társaságunk vezetősége elhatározta, hogy egy személynék 5 részéül többet nem ad el. Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosítással a oluji Palesztinahivatal is.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó” t.

Ausztria lakosságának egynegyedrésze kenyér nélkül

Kétmillió osztrák munkás sorsa. Az „egészség krízise”. A német ipar az index-rendszer ellen

- Az Új Kelet tudósítójától -

Bécs, október 3. A leromlott pénzügyi élet megjavítása — az osztrák példa tanulsága szerint — nem jár hevesebb megpróbáltatással, mint maga az összeomlás folyamata. Zúriohben már hetek óta változatlanul jegyzik az osztrák koronát. A hitelkamatok pedig, a népszövetség garanciája következtében, nagymértékben emelkedtek.

Ezek a tények máris megtermették a saaralás kellemetlen külső megnyilatkozását: az „egészség krízise”. Miben áll az „egészség krízise”? Röviden ebben: az árak felszálkának, melyek következtében az osztrák áru már nem csinalhatja a rossz valuta eredményes versenyfutását a világpiscon. Az export megáll. Az iparok válságba jutnak és szörnyű dimenziókban rajóódnak ki Ausztriának kérdése:

a bérprobléma.

Bécs éjszaki utcáin halálos uralom van. A kávéházak sötétsége és bedeszkázott, lezárt portáljai árulja el: a mélységben valami történi, valami folyamatban van. A pincérek sztrájkja csak részjelenség. Az alapvető iparok nagy vállalatjai, a vas- és fémipar szövetségei már

felmondották munkásaiknak az eddigi megállapodásokat.

A kémiai ipar, a textilipar, a bankok és az általános iparszövetség csatlakozóban van a vas- és fémipar munkaadó organizációinak morgalmához. A cél: a drágulással lépést tartó irdekbérendeszer keresztüntörése.

A magánipar- és kereskedelmi vállalatok akciójához az állam is csatlakozni akar. A Seypel-kormány, mely csak nemrégiben szerelte le a vasutasztrájkot az index biztosításáról szóló törvény elfogadásaival, ma már maga is meg szeretné szüntetni az államhivatalnokokat indexre való jogát. Az osztrák szakszervezetek statisztikájá szerint a pénzügyi helyzet átfarmalódásával kitörő bérharc

kétmillió ember egzisztenciáját érinti Ausztriában.

Az osztrák lakosság egynegyed részéről van tehát szó Ausztriát ma a — változatoság kedvéért — javulás krízise része. A pénzügyi politikusok kedvelt hazonlata szerint a morfinista féjdelméről van itt szó. Ama morfinistáról, kinek méregpipáját a genfi nemzetek tanácsa kiverte a szájától.

Fenyő és Braunfeld
világvárosi ékszerüzlete
Cluj-Kolozsvár, Főter 15. sz.

ARANY, EZÜST, DRÁGAKÓ,
ÉKSZEREK ÉS MUIPARI
AJANDEKTARGYAKAT
TELJES BIZALOMMAL
VASAROLHAT

Arany, ezüst és acél órákülönlegességek. Longines, Omega, Schaffhausen órák fölerakata.
Telefon 6-43.

Zsák, Pongva
Vétel 1424 Eladás
Kölesönintézet
Javitóműhely
Saját cégjelzésű berendezéssel.
Albala Izsó
Timisoara-Temesvár,
II. Piata Traian (Kossuth-tér) 2. Sür-gönycim: Albala, Timisoara-Fabrica.
Interurban telefon: 60 sz.

Salom Asch Lengyelországról

Lengyelországban már nem házasodnak és az anyák nem szülnek

- Az Új Kelet munkatársától -

(Prága, szeptember 26.)

Salom Asch, a világhírű zsidó író, az idei nyarat Lengyelországban töltötte, hogy tanulmányozza az ottani viszonyokat. A múlt napokban visszatért Amerikába, ahol a gyűjtött anyagot sajtó alá rendelte. A nagy író már a hájón ostromolták meg nyilatkozatohért az amerikai sajtó riporterei. Fáradságára való hivatkozással szabadotot és kitért az interju elől. A „Forward” szerkesztősege azonban nem tájított és Salom Asch végül mégis engedett. Ragyogó leírást adott át neki az első impressziókról és a lengyel zsidóság helyzetéről. Az értekezés késiratot a „Forward” szíveségétől most az Új Kelet is közölheti.

Száz esztendőnél hosszabb ideig terpszkedett el Oroszország Lengyelországban. Száz esztendőnél hosszabb ideig uralkodott itt a vaslanc és a nagajka és egyszerre csak, éjszakáról reggelre, még a nyoma is elveszett. Hiába kutatnál nyom, vagy jel után, amely emlékeztessen rá, hogy Varsóban még nem régen egy orosz rendőrigazgató királykodott és hogy tábor-nagya egy orosz sztrassnik volt. Az orosz emlékeket, a vasból és kőből valókat, egyetlen éjszakán tövig lerombolták. Az épületeket, amelyek az orosz uralomra emlékeztettek, az orosz stíben épült cirkuszot, az orosz gimnáziumokat megtépásták. A kulturálisak falairól leszedték az orosz mozaikot, a kopoláikat ledöntötték. Kidőlt-bedőtt csárdákhoz hasonlítanak. Amelyik még nem roskadt össze a lengyel gyűlölet alatt, azt halonai kórháznak rendezték be, vagy iskolának. Az orosz hatalomnak csak egy emléke maradt meg sér-tetlenül az országban: a varsói nagy cirkusz. Csak az aranyombja hiányzik; ezt még a németek szedték le a kopolájáról. A lengyelek sejnálják romba dönteni, mert valóban művészi alkotás, Európa egyik legszebb épülete. Festményei és freskói nagy művészek műremekai. A kormány azt tervezgeti, hogy a csudalatos épületet művészeti muzeumná alakítja át. Egyelőre nem ilyen szép célokat szolgál. Most még a monarchisták és a fekete százak megszállását nyögi.

Ezenkívül azonban egy rom az egész ország, valóságos pusztaság. A dűlledes, lezúlóit hazak szivatgja. A házakról leomlik a vakolat, leszedűnek az ajtók és ablakok és senki sincs, aki szegény közegetonciák tárogó sebeit betápassza. Ha a romlás mélyebbre rágja magát és tovább tart, akkor egy pár esztendő múlva az egész ország is urasa dőhet. Nem építenek, házat épenséggel nem, legfeljebb tit-ot, de nagyon ritkán egy-egy gyári épülete. A lakaskérdés napról napra keserűbbé és kritikusabbá válik. Az emberek már nem házasodnak, mert nincs lakás. Az anyák már nem szülnek, mert nincs lakás. Az emberek nem utaznak, mert nincs ahol megszálljanak. Hotelszobát kapni epen olyan reménytelen, mint a latri-ban a főyeremény. Vagy csak annak nem reménytelen, aki már megszínálta a főyereményt és mindjárt oda is adta a hitel perktásnak. Idegen leg-feljebb csak három napig marad Varsó-ban. Hosszabb időre nem kíp tár-tózkodási engedélyt. Ha még sokáig tart ez az állapot, akkor végképen megszűnnek a házasságok, megszűnnek a születések is, a hazak összerosad-nak és az ország utánuk roszad.

Mindaz pedig azért van, mert Lengyelország megbosszulja most mind azt a bünt, amit a házigarak Lengyelországban és az egész világon is elkö-vettek és elkövetnek manapság is. Mindama reformból, amelyet Lengyel-ország „szocializmus” kormánya kez-deményezett, csupán egy maradt meg, az, hogy a háztulajdonos több hásbért

ma sem szedhet, mint amennyit szedett a háboru előtt. A háboru előtt kéteser rubel volt egy nyolcosobás, modern lakás évi bére, most is annyi, buss márkát számítván egy rubelbe. Már mostan: a kenyér fontja kilencven márkába kerül, egy kis csomag cigarettá háromszáz márkába, egy valamire való ebéd kétezár márká. Aki olyan szerencsés, hogy bérmasszányát építette a háboru előtt, most az egész bér-jövedelemből, ha nagyon szerencsés, egy hétig élhet meg. Rossz sora van itt a háziuraknak. Aki nek egy háza van: koldus; akinek három háza van: szegény ember és akinek négy háza van: ninosenen.

A kormány tucatcsalán. Mert bizonyos: a háztulajdonosok csak az első kedvező alkalomra lesnek, hogy rácsap-hassanak a szegény lakóra és felmar-caogolják, mint dögöt a ragadozó madár. Katasztrófa less abból, ha több szatadsághoz jutnak a háziurak. Ezen és ezen az utóára kerülnek. Lesznek majd egyesek, akik tíz szobában terpszkednek el és más tíz ember meg olyan, akikre egy szoba se jut, csak az utca, ahol elrohadnak. Egyelőre azonban az a helyzet, hogy a házigaz-dáknak tűrni kell, hogy a háziur sze-repét a lakó játssa. A lakó átenged egy-két szobát valamilyen úsérnek egy-millió márkáért, vagy még többért is, míg ő az egész lakásért csak négyezer márkát fizet. De már ninosenek is házi-urak, vagy csak alig-alig. Mindenki a házat bitangba hagyja, ha bedűl, hát bedűl. Nem renoválnak és nem építe-nek. Maga az ország is ilyen formát mutat: ma-holnap összedőlhet.

Természetes: Varsó nem a régi Varsó. A háboru előtt való vidámságot és elevenségét elvesztette. Nem szabad elfelejteni: Varsó az orosz impérium egyik fővárosa volt, Lengyelország pedig az impérium leggasdagabb provin-ciája. A kereskedelem virágzott. Ide özönlött Szibéria, a Kaukásus, a távoli kormányoságok kereskedővilága, hogy összegyűjtsék és elszállítsák Lengyel-or-szág iparcikkeit. Varsó gócpont volt, Európa felé is itt bonyolították le az orosz kereskedelmet. Óriási idegenfor-galma volt, a kereskedelem forrt és lüktetett, a színházak zsúfolásig tele voltak, kávéházakban, kabarékban, éjjeli mulatókban mosogoni se lehetett, ugy ellepték azokat az orosz katonatisztek és orosz kereskedők.

De azért senkise sóvárogja vissza az oroszokat, a lengyelek bizonyára nem, de még a zsidók sem. Orosz-or-szág réme volt Lengyelországnak, ugy maradt meg az emlékeztetben is minden időre, lengyelnek, zsidónak egyformán. A zsidóknak ezerszer jobban még. Mélyen beleperzselődtek a zsidó lélekbe az üldözések és szorongatások, a régi orosz uralom lelkétségei és kegyetlenségei. De amit az oroszok a mulban vétettek a lengyel zsidók ellen, semmisse ehhoz képest, amit bucsapún-ke adtak nekik, amikor az országból kitakarodtak. Tízszel, vassal pusztították el a zsidó városokat. Százakat pusztítottak el kegyetlenül. A zsidókat kiűzték és a házakat felgyújtották. A világ jól ismeri azokat a bűnöket, amiket a németek elkövettek Belgiumban és Franciaországban: a rombadöntött belga városokat mindenki ismeri. Amerikai filantrópok adoptálnak francia és belga városokat és újjáépítik azokat. De vajjon Szachataev-ól hallott-e a világ, vagy Pulov-ról, vagy Kuemir-ról, Brizskét nem is említem. Magam láttam ezeket a városokat. Ismerem őket még a háboru előtt, de most nem tudtam rájuk ismerni. Úszók alatt hevernek...

Szóval: Varsó már nem az, ami volt. A kereskedelem el van vágva Oroszország felől és kevés híján Né-metország felé is, ugy hogy valóság-gal vidéki várossá süllyedt. Külföldi kevés van, kivéve az internacionális misziók tagjait és a francia katonatisztekot. Es-

zel szemben lengyelebb most a város karaktere. Végre mégis csak fővárosa a harmincmillió lelket számláló Lengyelországnak. A kormány, az egyház és a katonaság központja. Az utcakon katonatisztek, papok és hivatalnokok nyüzsgönek. Mindenki uniformisban jár, a hivatalnokok négyzögű süvegben a lengyel sarsal, ami a tekintélyhez tartozik. Az egyenruhátlanul lézengőt bizony lenéznek.

Gazdasági tekintetben Lengyelország jobban áll, mint sok ország Európában és Amerikában. Amíg még Amerikában voltam, igen nagyra tartottam a dollár magas kurszát. Lengyelországban arról győződtem meg, hogy a lengyel márka alacsony kursusa valóságos áldás a népre nézve. Munkanélküliség csak alig-alig van. A gyárak és üzemek csaknem ugy dolgoznak, mint a háboru előtt. A munkások aránylag jól keres-nek, mert sok minden válatát érdemel-nek meg a lengyel szocialista pártok, de el kell ismeri, hogy a munkásokat megszervezték és szert tettek politikai befolyásra is. Össze se lehet hasonlítani a munkásság mostani tekintélyét azzal, amellyel birt a cári uralom alatt. Az alacsony valuta következtében kedvező a termelési lehetőség. A lengyel textil-ipar Romániának, Bulgáriának és más kisebb országoknak dolgozik. De annál jobban aggasztja a jövő a lengyeleket. Mi lesz akkor, ha nems isten, a márka kursusa javulni fog? A kívülálló azt hiszik, hogy ez volna csak Lengyel-or-szágra nézve az igazi megváltás. Csak hogy a lengyelek tudják, hogy ez a legnagyobb szerencsétlenségük lenne és vacogóbb foggal beszélnek a kursus-emelkedés lehetőségéről. Ez mint az egész világ, Lengyelország is Orosz-or-szágba veti a bizalmát. Lengyelország reménye: Oroszország. Gyűlölik, a segítségét mégis onnan várják. Sok len-gyel már nyíltan hirdeti, hogy Lengyel-or-szágnak gazdaságilag újból kell egye-sülnie Oroszországgal.

SPORT

Labdarugás

A kolozsvári válogatott csapat temesvári vereségének tanulságai. Október elején tartották meg Temesvár és Kolozsvár válogatott csapatai első városközi mérkőzését Temesvárt. Mint ismeretes, a kolozsvári csapat 4:0 (2:0) arányu megsemmisítő vereséget szenvedett és ami sport szempontból még ennél is fontosabb, Végh Kami és Mar-czinkievics kolozsvári játékosokat durvaság és veszélyes játéka miatt a bíró kiállította. A válogatott mérkőzés előszíneit az unalomig ismer-tettük már. Megirták a napilapok és a szakújságok, hogy Kolozsvár válogatott csapatának majoritása nem az igazi kolozsvári képviselő, sem a legjobb kolozsvári futballisták, mert őket, — akik valamennyien zsidó-vallásuak — nagy ünnepek, a Jom-Kippur (hosszúnap) akadályozta meg a részvételben. A zsidó játékosok helyén szereplő kolozsvári futbal-listák minden igyekeztük dacára sem tudták pótolni Jakobit, Braunt, Rosenberget, Bornsteint, Nyult és dr. Hirsch Elemért, de hiányzott a csapatból Guga Aurél és Boncioe at is, akik pedig valamennyien méltó reprezentánsai lettek volna Koloz-svár futballsportjának. Hibáztatunk kell a labdarugószakosztályt és a szövetségi kapitányt, hogy bár ide-jében értesültek a zsidó játékosok akadályoztatásáról, nem teettek lépéseket a mérkőzés elhalasztása iránt és nehezen reparálható kudarccal, szegénytelen vereséggel devalválták a kolozsvári futballsportnak azt a gyenge kurszát, amelyet a sport-börzén jegyez.

A Birák Testülete ülése és a bírósámfolyam. A romániai futball-bírák országos testületének elnök-sége ma, szerdán este 8 órakor a szövetség hivatalos helyiségében ülést tart, amelyre az összes tiszt-viselőket és különböző bizottságok tagjait ezuton is meghívják. Az országos testület ülésére való tekin-

Markovits F. ékszerész, Arany- ezüst ékszerek, kinczést és ezüst dísz tárgyak választéka. Ékszlés és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilláns legmagasabb napi árakon veszek. 1393 Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

tettel a szokásos bírótanfolyamot ma, szerdán este 7 órai kezdettel Molnár Lajos elnök tartja meg. Az országos testület kolozsvári albizottsága és a kolozsvári bírókudbízottság holnap, esztörtökön este 8 órakor tartja meg rendes ülését.

A VAC második győzelme az MTK felett. A budapesti Vivó és Atlétikai Club — amely az egyetlen magyarországi zsidó sportegyesület — kitűnő futbalcsapata a magyar bajnokcsapat fordulója október elsőjén mérte össze erejét Magyarország többesörös bajnokával, a nemzetközi viszonylatban is respektábilis játékerőt képviselő Magyar Testgyakorlók Köre csapatával. A mérkőzésből haves és elkecsereedett küzdelem után 2:1 arányban a zsidó csapat került ki győztesként. A többszörös magyar bajnokcsapat ezúttal másodszer volt kénytelen meghajolni a kurzustól földesített zsidók nagyobb sportbeli készsége, technikai tudása és mondjuk kedvezőbb futballszerepléséje előtt. A multévi bajnokcsapat is csak a VAC csapatát tudta a veretlen MTK-t 1:0 arányban legyőzni. Olyan teljesítmény ez, amely nemcsak sport-szempontról, de kulturális viszonylatban is rendkívül érdekes, mert a zsidó fajrater nevelésének és teljesítő-képességének dicsérendő szimbóluma. Köszöntjük a budapesti VAC csapatát és játékosait újabb sikeres szereplésük alkalmával.

Ungvár — Kassa válogatott mérkőzése. Kassáról jelentik: Várai Ernő, a kassai sportkeület megbízottja tárgyalásokat folytat a külvárosi rusziaszkói sportklubtal vesetséggel, hogy az őszi szezonban rendezzék meg Ungvár és Kassa városok között válogatott mérkőzést. A tárgyalások sikerre vezettek, október nyolcadikán Kassán játszik a két város legjobb tizenegy futballistája, október 22 én pedig Ungváron a revánsmérkőzést tartják meg. Az eddig szokásos Kassa és Pozsony közötti városközi mérkőzés ebben a szezonban elmarad.

Budapestről jelentik: A magyar futballsportot érzékeny veszteség érte. A két legjobb kapusteszélytelen hosszabb ideig nélkülözni a magyar sportélet. Fehér, a MAC kitűnő goal keppere, aki a válogatott csapat északi túráján valóságos esodákat művelt, tífóscsucsuhurutban megbetegedett s hosszabb ideig pihenni lesz kénytelen. Amsert, az FTC új kapusejilágát pedig a szeptember 24 én megtartott ötvenedik osztrák-magyar válogatott mérkőzésen súlyos baleset érte. Kután eles lövése, amely az első gólt eredményezte, Amsel mutató ujját két helyen is eltorzít és így 6 is hosszabb ideig lesz kicóképtelen. Amsel határtalan lelkesedéséről tett tanubizonyoságot azzal, hogy kiznó fájdalom ellenére végigját-szotta a válogatott mérkőzést.

Rekordközönség és bevétel az osztrák-magyar válogatott mérkőzésen. Bécsből jelentik: A legutóbbi osztrák-magyar válogatott mérkőzés bevétel és nézőközönségre rekordot jelent a kontinensen. Az ötvenedik válogatott mérkőzése 60 000 fizető és tiszteltjegyese néző volt jelen, így nélkül beszököttek száma mintegy 5000-re rugott. Elővételben 124 millió osztrák koronáért adtak el jegyeket, a sportlepi pénztárakról 50 millió koronát vett a bevétel, a bruttó bevétel tehát 174 millió koronát tett ki. A labdarugósport óriási elterjedtségét és az érdeklődés intenzívását jellemzi, hogy 20 évvel ezelőtől, 1902-ben, amikor Bécsben az első osztrák-magyar mérkőzést megrendezték, — amely a magyar csapat 5:0 arányú vereségével végződött, mindössze 85 forint volt az egész bevétel. Szeptember 24-én a Hobe-Warte pályán 100 rendező, 90 rendőr és 10 tüz-ötő tartotta fenn a rendet, 40 pénztár árusította a jegyeket és 90 jegyzető végezte az ellenőrzést.

Atlétika

Uj román atlétikai rekordok. Az Univerzitatea október elsőjén rendezett kolozsvári versenyén három új romániai rekordot állítottak fel. Péter

László, a KAC sokoldalú verseny-zője a 200 méteres síkfutásban jelentett be rekordkísérletet, amely sikerült is. A hűvös, szeles idő dacára Péter 23.2 mp. alatt futotta meg a távot és bár egyedül indult és így nem volt versenytársa, aki erősebb tempó diktálására kényszerítette volna, egytized másodperccel javította meg saját 23.4 mp.-es idejét. A 400 méteres gátfutásban Nemes, az Univerzitatea kitűnő all-round versenyzője 1 perc 5.4 mp időre javította meg az általa tartott régi rekordot. Az 500 méteres síkfutásban Belu (Univerzitatea) Románia egyetlen klasszis hosszútávfutója 20 másodperccel javította meg saját régi rekordját. Az új rekord erre a távra 17 perc 7.4 mp. Bár ezek a romániai rekordok nemzetközi viszonylatban eltörpülnek, mégis dicsérettel kell megemlékeznünk az atléták teljesítményéről, akik

a romániai atlétika további fejlődésének alapját teremtették meg lelkiismeretes és ambiciós munkájukkal.

Uj világrekord a maratoni futásban. Revalban az elmúlt héten rendezett maratoni futást az eszt nemzetiségű Lossmann nyerte meg két óra 18 perc és 30 másodperc alatt. Az új világrekord 14 perccel jobb Hannes Kolehmainennek az antwerpeni olimpiádon elért idejénél. Lossmann Antwerpenben csak második lett, de azóta óriásit fejlődött.

Magyarország, Olaszország és Ausztria nemzetközi atlétikai verseny. Milanóból jelentik: Az olasz atlétikai szövetség október 15 én Merában nemzetközi atlétikai versenyt rendez, amelyre meghívják a legjobb öt magyar és osztrák atlétát is. Az olasz szövetségnek az a szándéka, hogy az országközi küzdelmeket rendszeresíti.

KÖZGAZDASÁG

Az adók egységesítését kéri a kolozsvári kamara a konstancai kongresszuson

Az Uj Kelet tudósítójától

A kereskedelmi kamarák konstancai országos kongresszusának harmadik napján tárgyalás alá került az adók egységesítésének kérdése, amelyre vonatkozólag a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara készített elő a javaslatot. A javaslat tiz pontban foglalja össze azokat az intézkedéseket, amelyeket a parlamentnek törvényerőre kell emelnie, hogy az adózás terén az egységesíti ország mindegy területének lakossága igazságos, egyenlő elbírálás alá jusson.

A javaslat indokolása érdekes adatokat közöl, amelyek beseédesen bizonyítják a mai egyenlőtlen adózás tarthatatlanságát, amely megbénítja a csatlót területet ipari és kereskedelmi életet így például felsorolja az indokolási következő adót: egy kolozsvári háztulajdonos 66 ezer 480 lei állami és közönségi adót fizet a házáért, míg ugyanazon jövedelmet hajtó a házárt egy bukaresti háztulajdonos 8 ezer 775 leit fizet csak. Az erdélyi földbirtokos 50 hektár föld után 1026 leit fizet, ugyanakkor a regáli 50 hektárért csak 439 leit. A kolozsvári kereskedő 100 ezer lei netto jövedelem után 56 ezer leit fizet, a bukaresti 12 ezer 700-at. A csatlót területen a bankoz 2 millió lei jövedelem után 984 ezer leit fizetnek adóba, a bukaresti bank pedig ugyancsak 2 millióért 372 ezer leit. Javasolja ezért a kolozsvári kamara:

1. A pénzügyi igazgatás teljes átszervezését a közigazgatás reformjával kapcsolatban.
2. Az állami pénzükezelés fölött nyilvános ellenőrzést.
3. Az egyes adók közvetett adókról nyilvános számadásokat ország-részek szerint csoportosítva.
4. Az állami és megyéknek fizetendő hozzájárulási tizedeknek szabályozását.
5. Az egyes adók egységesítését 1922 április 1-től kezdve.
6. A jövedelmi és vagyonadó progresszív megállapítását 1921 április 1-től. Ezekből az összegekből vonják le az erdélyi és bánáti adózók által fizetett összegeket, amelyeket ez alapon már fizettek.
7. A hadiayereségadó megszüntetését visszamenőleg, mert ennek az adónaknak törvényes alapja nincsen.
8. Az adóbehajtási törvény módosítását.
9. A fényüzési- és forgalmi adók revidisóját.

10. A pénzügyi reformokra vonatkozó összes javaslatokat terjeszték előzetesen a kereskedelmi és ipar kamarák elé, hogy észrevételeiket megtehesék.

Belsőld

(x) A postacsomagok elvámolásának új tarifája. A vámhivatal a postacsomagok elvámolásánál a speditőrök számára a következő tarifát állapította meg: Csomagok után, melyek husz féle cikkesből többet tartalmaznak, 10 lei a vám díja csomagként, 11—20 fajta cikk után 8, 5—10 fajta cikk után 7, 2—4 fajta cikk után 6 lei csomagként, oly csomag díja, amelyben csak egyfajta cikk van, 5 lei csomagként. Es utóbbi díjtételt akkor alkalmazták, ha legfeljebb csak négy csomagról van szó, silyhelyt azonban öt, vagy ennél több csomag van, a vám díja 5 lei helyett már csak 3 leit tessék csomagként. A vámhivatal felkéri a kereskedőket, hogy akiknek a szállított ezen díjtételeknek magasabb összegeket számítanak fel, mutassák be azonnal a számlát a vámhivatalnak, amely már az első adott esetben megvonja az illető számlától az elvámolási jogot.

(x) Az őszi vetések utáni prémium. A kormányzat az 1922 évi termékszorgalmi törvény 11. cikkében neműk maximálásáról határozott, a „Monitor Oficial” július 8 án megjelent rendelete II. fejezetének 8. szakasza a következőképen szövi: „Az őszi vetések előmozdítására 1922 őszén mindegy bevetett hektár után 200 lei prémium adatik. A megállapítás a földmiveltésügyi és uradalmi minisztérium utasításai alapján történik, viszont a prémium kifizetését a pénzügyminiszter eszközöli egy, vagy két részletben.” Ezen alapon az EGE érdeklődött a földmiveltésügyi részortban, hogy van-e kolozsváron olyan fórum, amelynek a fenti ígért beváltását reklamálhatják a gazdák? A válasz az volt, hogy ilyenről nem tud a részort, de ha lehetne is reklamálni, pénz nem fizetnének ki. Szakkörökben különösképpen tartják, hogy a rendelkezés a rekvirálásra és maximálásra vonatkozó részét végrehajtották, a prémium kifizetésére vonatkozólag azonban nem intézkedtek.

(x) Megdrágult a petróleum és benzol. Romániában az olaj, petróleum és benzol október 1-től tetemesen megdrágult. A Distributia vállalat ugyancsak a jelen időtől kezdve körülbelül 35—40 százalékkal emelte gyártmányainak árát, úgy hogy például kőszénben körülbelül 6 leibe kerül a kilogramm, aminek az árát a csatlót területen, valamint a fuvardíjak külön fizetendőék. A petróleum ára már eddig is két leiel drágább az erdélyi gyár, minden költégg nélkül. A marosvásárhelyi

piacra még ennél is többbe kerül a petróleum és p d g két lei 60 bani, ab gyár. Továbbé o'aj ára 13.50 lei ab regát. Dalkolaj: 20 lei cif Constantza.

Külföld

(x) Kemál győzelmeinek hatása a török papírok árfolyamán. A török állampapírok Kemál győzelme óta a nyugati tőzsdék legkedveltebb játékpapírjai. És bár a játékosok legnagyobb része francé, mégis a berlini tőzsde vezet a török állampapírok forgalmában, mert a német márka alacsony árfolyama berlini vásárlásokra esélyt ad a francia játékosokot is. Afrikai aranybányák, kanadai petróleumforrások exotikus részvényei helyett török állampapírokat vásárol az ezer perentes nyereségre éhes francia kistőkés. A játék előterében a török vámpapírok és a Bagdad vasuti köleszők papírjai állnak. És hogy a francia kistőkésék reménye nem minden alap nélkül való, azt mutatja, hogy a vámpapírok a május 1 8000 osztrák koronás árfolyamról 62000 osztrák koronára; a Bagdad vasuti köleszők 9000 osztrák koronáról 74000 osztrák koronára emelkedtek a bécsi tőzsdén. A berlini, párisi, zürichi kurzusok ennek megfelelőek, ha nem még magasabbak abban az arányban, amint az egyes valuták jobbak. A kemalisták győzelme és a sévresi békeszerződés említett határozatai azok a biztosítékok, melyekben a tőzsdék francia, angol, német és osztrák játékosainak bizalma nyugszik.

(x) A gyapot-pamut-piac. Bécsből jelentik: A bécsi piacon 1—2 dollárral estek az árak. A mult heti jegyzések a következők: 5—10 sz. bengalikorpa, október—novemberi 57, 16 sz. szekunda Sourat: 72, 20 sz. 74, 16—24 sz. félamerikai 77, közép-amerikai 97, 36—42 sz. legfinomabb amerikai 120 dollár. A gyapotcárna ára a 63—122 dollárig terjedő árkban 1 dollárral esett. A nyersgyapot-szővénygyár ára változatlanul 70—75 svájci frank.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERŐS
Híradó: SZABLA nyomda és kiadóvállalat Rt.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Ngiltér

E rovatban közöltekért a beküldő felelős

3000 hatasztrális hold tüzifa vagy hasonló kitermelésre alkalmas erdő megvételére van megbízásom. A megveendő erdő pontos képét megbán-foglaló, tehát: fekvése, terület, a csa famennyiség és minőség, közlelőbi vasutalomlás, van e rajta iparvasnt stb. tartalmazó bimerítő ajánlatokat írodamba kérem.

Dr. ATZÉL SÁNDOR
ügyvéd, Oradea-Mara.

Mely szomorúsággal jelentjük, hogy egyesületünk egyik megalapító, és at-tározásáig Intéző Bizottságának tagja

Lehovits Dávid

szeptember 28 án, Orsován, tragikus körülmények között elhunyt.

A zsidó nemzeti esemény egyik legkedveltebb és legtelkesebb harcosa volt. Zsidó szív, áldozatkészség, nagy tudás és hitartó munkásság jellemoztek szereleit elviharátuazant, hinek elhunytja fájdalmas nagy vesztesége a cionista mozgalomnak.

A Lugosi Cionista Egyesület
Intéző Bizottsága

Zsák HAVAS DEZSO
Timisoara
Zsineg
Ponyva
1874

KÖZPONTI TÉLIKERT
MYRIAM BARKA, OLGA és
TEDDY új szenzációs számokkal.
Nyitás este 9-kor. JAZZ-BAND!

SZINHÁ

Habima

Die Mime Erdélyi Zsidó előadása.) A után jölesett fra: cia vigja zekomikusa felvonásosna jelenet vég együttesa a végig a dar untató jelenet

MAO

Szerda: Tüzek helyi rak Csütörtök: Fifi Premier 9. szám. Péntek: Fifi helyi rak Szombat d. u. világhírű nyos fil helyi rak Operett- helyi rak este 10-k szór. Alta helyi rak hétfő déle pénztár.) Vasárnap d. u. helyi rak ujdonság Premier Morfium. szünetbe Hétfő: Fél 8-k 5-ódszór. bérlet 20. A szorra tüz megváltható

A SZ

Fifi és Morfi a próbák most. A Fifi c. párisi izgalmas dráma évek legnagyobb Olyan rekordot Párisban eddig ban s még foly soron van. Fimo semmi sem vész hiszen Heltai J. másszó, gazdag k kivételes sikere fogja ezt a si külső kiállítás, lesz. Hetek óta vészkezek ezet repeat Kabdehó Teri, Fajk Rózs Nagy Gyula, E játszan. A rend vézgi, dirigál g a kitűnő ujdons másutáni estere péntekre, szombt Külön felhívjuk hogy a szombat lesen 7 órakor napokon éjjeli eddett a magyar személyzet a Fites szorgalmasa a példátlanul iz ujdonságra. Tára a Morfium veze fium ugynevez szinre szombato előadás tíz órak után. Ezeket az netben tartják a nem bérle köz

Gold
1409 szü
Cluj, s
(Dézs)
Legjutányosa szakmába vá

FAVOR
Tüzifa

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Zsidó Színpad

Die Mimo Generali. (A Habima Erdélyi Zsidó Színpad Hétfő esti előadása.) A verekedés bűni ünnepe után jölesett ez a keletre, nyilván fra de vigjátékok szövegeiből, helyzetmikéntből egybe állított négy felvonásosnak mósait, táncos tréfás jelenet véigítésségn. A Habima együttese ambicióval, jóíán játszóttá vált, a darabot, amelynek egyetlen üntő jelenete nem volt.

Heti műsor

Szerda, csütörtök szociációs ujdonság „Der Tiger”, színmű 3 felv. Szombaton, „Mensch soll man sein”, operett 3 felvonásban. Vasárnap, Késará, új bohózatok, dslók, sansonok stb.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Tüzek. (Ujdonság, 6-odszor.) Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 17 B.)
Csütörtök: Fifi. (Operett-ujdonság, először, Premier helyárrakkal. Premierbérlet 9. szám.)
Péntek: Fifi. (Ujdonság, 2-odszor, Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 18. sz. C.)
Szombat d. u. 3 és 5-kor: A walesi herceg világkörüli utazása 1920-ban. (Látványos film 6 felvonásban. Igen olcsó helyárrakkal.) este 7 órakor: Fifi. Operett-ujdonság, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 19. szám. A.) este 10-kor: Morfium. (Ujdonság először. Általános bérletszünetben. Premier helyárrakkal. A premierbérlet helyeit hétfő délelőtt 11 óráig tartja fenn a pénztár.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Iglói diákok. (Olcsó helyárrakkal.) Este 7-kor: Fifi. (Operett-ujdonság, 4-edszor. Bérletszünetben. Premier helyárrakkal.) este 10-kor: Morfium. (Ujdonság, 2-odszor. Bérletszünetben. Rendes helyárrakkal.)
Hétfő: Fél 8-kor: Fifi. (Operett-ujdonság, 5-ödször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 20. sz. B.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei

Fifi és Morfium. Párhuzamosan folynak a próbák most két világhíres szociációból: A Fifi c. párisi operettből s a Morfium c. izgalmas drámai ujdonságból. A Fifi az utóbbi évek legnagyobb sikerű operett-ujdonsága. Olyan rekordot ért el, aminőre nincs példa: Párisban eddig kétezerszer adták egyfolytában s még folyton, megszakítás nélkül műsorban van. Finom, szellemes szöveg, amelyből semmi sem vész el a magyar előadásban, mert hiszen Helta Jenő fordította, ötletes, fülbemászó, gazdag zene biztosítja mindenütt a Fifi kivételes sikerét. Kolozsvárról még emelni fogja ezt a sikert a káprázatosan gazdag külső kiállítás, amely valóságos meglepetés lesz. Hetek óta dolgoznak szorgalmas művészek ezen a kiállításon. A Fifi főszerepeit Kabdebó Duci, Neményi Lili, Tarnay Teri, Fajk Rózsi, Dunai Rózsi, Tompa Béla, Nagy Gyula, Berky. Bányász István fogják játszani. A rendezés munkáját Izsó Miklós végzi, dirigálni pedig Stephanides József fogja a kitűnő ujdonságot. A Fifi egyelőre öt egymásutáni estére van kitűzve: csütörtökre, péntekre, szombatra, vasárnapra és hétfőre. Külön felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a szombati és vasárnap előadás kivételesen 7 órakor kezdődik, mert ezeken a napokon éjjeli előadások lesznek 10 órai kezdettel a magyar színházban. Mialatt az énekes személyzet a Fifi-re készül, a drámai együttes szorgalmasan készül a Morfium-ra, erre a példátlanul izgalmas, érdekesítő drámai ujdonságra. Táray Ferenc és Poór Lili fogják a Morfium vezető szerepeit játszani. A Morfium ugynevezett éjjeli előadásként kerül színpadra szombaton és vasárnap. Kezdődik az előadás tíz órakor s végződik valamivel éjfél után. Ezeket az éjjeli előadásokat bérletszünetben tartják meg s így az összes jegyek a nem bérli közönség rendelkezésére állanak.

MEGNYILT

Goldstein M.
szücsműhelye

Cluj, str. Gen. Poilas (Dézsma-utca) 14. sz.

Legújanyosabban elvállal minden e szakmába vágó javítást és kabátbélést

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea” első román krétagyár Cluj.

UJI Megnyilt UJI
Clujon a Bolyal-utóában
ROSMANN MIHÁLY
szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jutyányosan és pontosan eszközöl.
1387

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR
CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
Telefon interurban 2-13.
Sürgöncyim: JUVAERE Cluj.

Ekszerárugyár és nagykereskedés.

Vesz:

legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:
mindennemű ékszerárakat.

Vállal:

mindennemű briliáns munkákat, javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.

Fogászati arany és forrasztó.

Arany és ezüst hullalok és lemezek.

Csak vizsonteladók részére!

Aggyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, müttrágyát, szappant, kocsikecsőt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes huslást, nyers és olvasztott fagyut.

MENDL JAKAB balázsfalvi szesgyárába szakképzett

szeszifőző
kerestetik. Gépeszeti teendőkhöz értők előnyben. Bizonyítvány másolatokkal és fizetési igények megjelölésével felszerelt fo-
|| lyamodványok ||
Mendl Jakob
Blaj-Balázsfalva címre intézendők

Külföldi likör és pezsgő különlegességek kaphatók **Lucillus-nál** Oradea-Mare, Bémer-tér 1392

PALATÁBLÁT Feltűnően olcsó engross árak!
és mindenféle rövidárut Kérjen árajánlatot
csak a „PROGRESS”
import-cégnél **ORADEA-MARE** vásároljon

S. EISENSTÄDTER & Co
szücs és szörme áruháza

Főüzlet:
Calea Victoriei 2.
Fiók:
Ovár (Szentlélek és Kínizsi-u. sarok)

Szörmeárukban állandóan nagy készlet!

MÁRTONFFY TESTVÉREK & Co.
világvárosi szörmeárúházában, Cluj, Piata Unirii (Fótér) 20. szám

Telefon: 10-25
Sürgöncyim: Mártonffypelz

Állandóan raktáron dus választékban szörmekabátok, ezüst, valódi kék, polár, fehér és mindenféle színű alaskai rókák,

Továbbá szörme-modellek, shálók, pelervinek stb., valamint feldolgozatlan szörmek nagyban és kicsinyben.

Megrendelések pontosan és gyorsan eszázóditetnek!!

Vashereskedők és bádigosok!

Hitelesített ürmérték és ürmérték részek legolcsóbban beszerezhetők
Biró Márton, 1390
fém- és bádógipari üzembén Cluj

Máramarosi Takarékpénztár Rt.

Sighetul-Marmatiel (Máramarossziget)

Alapítva 1898.

Telefonszám 114-111.

Távíratcím Máramarositakarék.

Idegen pénzek vétele és eladása.

Áttalásokat eszközöl a bel- és külföldi bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamatláb mellett gyümölcsöztet. Váltók leszámitolása és ipari vállalatok finanszírozása. 1370

Hefőttes U hitelesített palac-
Uborhás V kok és poharak,
Tábla E függő és fali
G

Lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Lajos 1353

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

Megnyilt! a Megnyilt!

„Helios”

kötőfűszövőtt áru gyár leahata
Cluj, Piata Unirii 7. (Fótér)

Óriási választék: 1389

Kötött kabátok
Kötött ruhák
Női és gyerek ceppok
Jämperek
Harisnya és keztükben

Eredeti gyári árak

1326 Utazó bőrönd és táska

legjobb minőségben kapható

Farmati bőröndösnél

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

FÜZETEK,

író- és rajzszerék Schwartz Ignácnál,
Malom-u. 16. kaphatók. Olcsó árak.

Telefon 6-53 Sürgöncyim: Metalnacht.

L. NACHT

Soc. în nume colectiv.

kolozsvári

[Piata Cuza Voda 12.] raktárába nagy mennyiségben érkezett:

Fekete lemez minden méretben 0.5-8 mm.

Horganyozott méretelemez

Fekete és horganyozot fedellemez

Horganglemez

Fehérlemez

Vörös és sárga rézlemez

Vörös és sárga rézrudak

Vörös és sárga rézesövek

Gázcsövek 3/4"-2"

Mannesmanncsövek

102 mm. átmérőig

Transmissio

Csapágyfémek 10-75 százalék

Antimon, angol ón

(Banka és Lamm & Flagge) ólom

Patkósarok (Brevillier & Urban)

Mindennemű csavarárak

(Brevillier & Urban)

Felde-féle Remscheidi

Gatter és Körfürész

Vas és acélrótok

Rud, abroncs, lapos, kerékfalp,

szeglet és idomvas

Technikai cikkek

ENGROS!

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99. szám. Telefon 2-71. 1371

Tűzifa házhoz szállítva:

4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 650 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei.

Frenkel Mór fatelepe
Telefonszámok 401-290

